Juha Roppola 18.11.2021

Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Asia: E 120/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomia: Ilmastoa koskeva delegoitu säädös

Pyydettynä lausuntona EU-taksonomian ilmastoa koskevasta delegoidusta säädöksestä Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus ry jakaa valtioneuvoston taksonomiakriteereistä esittämän huolen ja pitää oikeana päätöstä vastustaa delegoitua säädöstä. Komission esittämät kriteerit eivät pysty osoittamaan selkeää ilmastohyötyä ja hallinnollisesti raskaina ne ovat omiaan vähentämään investointihalukkuutta.

Suomen tulisi nyt jatkaa aktiivista EU-vaikuttamista asiassa ja kerätä pikaisesti riittävä määrä jäsenmaita päätöksen taakse, sillä EU:ssa on määrä päättää asiasta jo joulukuussa. On valitettavaa, että EU-taksonomian valmistelu on ollut turhan kiireistä, poukkoilevaa sekä läpinäkymätöntä. Teollisuuden näkökulmasta prosessi on tähän saakka ollut haastava ja taksonomian yksityiskohdat ovat monella tapaa ongelmalliset.

Taksonomia vaikuttaa alaan suoraan ja epäsuoraan osin hyvin vaikeasti ennakoitavilla tavoilla. Yritysten on aloitettava nopeassa tahdissa raportointi taksonomian mukaisuudesta perustuen toistaiseksi keskeneräiseen kokonaisuuteen. Taksonomia voi vaikuttaa tulevaisuudessa rahoituksen hintaan tai yhtiöiden houkuttelevuuteen sijoituskohteina.

Valtioneuvoston kanta rakentuu oikealle lähtökohdalle, jonka mukaan taksonomian teknisten arviointikriteerien tulisi olla ymmärrettäviä, helppokäyttöisiä, yksitulkintaisia ja teknologianeutraaleja edistäessään samalla merkittävästi ympäristötavoitteita. Kriteerien ei myöskään tulisi luoda ristiriitaa olemassa olevan EU-lainsäädännön kanssa.

Metsätalouden osalta valtioneuvosto katsoo perustellusti, että metsien käsittelyä koskevat tekniset kriteerit ovat osin vaikeasti ymmärrettäviä, tulkinnanvaraisia ja niiden täyttymisen todentaminen on vaikeaa, eikä kriteerejä voi kaikilta osin pitää tarkoituksenmukaisina. Lisäksi valtioneuvoston kannassa huomautetaan, että teknisissä arviointikriteereissä vaaditaan kriteerien mukaisuuden tarkastelua metsätila- tai hankinta-aluetasolla, kun aikaisemmin metsien käytön kestävyyden todentamista koskevassa EU-lainsäädännössä tarkastelu on ollut systeemistä ja tapahtunut lähtökohtaisesti maatasolla. On tärkeää, että valtioneuvoston mukaan yksityiskohtaisen metsätalouden säätelyn tulisi pysyä jäsenmaiden toimivallassa.

Komissio kuitenkin haluaa mennä yksityiskohtaisuudessa huomattavan pitkälle ja esittää muun muassa byrokraattisen ja monitulkintaisen ilmastohyötyanalyysin ulottamista taksonomian alla oleville yli 13 hehtaarin metsätiloille. Esitys olisikin lisäämässä hallinnollista taakkaa koko metsäteollisuuden tuotantoketjussa. Lisäksi säädös edellyttää metsänomistajaa laatimaan raskaan metsänhoitosuunnitelman.

Juha Roppola 18.11.2021

Metsäsektori on Suomessa jo aiemmin esittänyt, että jäsenmaat kaataisivat komission esityksen, koska esityksen sisältöä ei voi tässä vaiheessa prosessia enää muuttaa. Komission tulisi rakentaa kokonaisuus niin, että se olisi linjassa olemassa olevan uusiutuvan energian direktiivin (EU 2018/2001) metsäbiomassan kestävyyskriteerien kanssa.

Metsäteollisuus ry yhtyy valtioneuvoston kantaan myös energia-asioiden osalta, sillä vesivoimaa ja bioenergiaa kohdellaan eri tavoin kuin muita vähäpäästöisiä energiamuotoja. On niin ikään valitettavaa, että komissio ei ole sisällyttänyt ydinenergiaa koskevia teknisiä arviointikriteerejä ilmastoa koskevaan delegoituun säädökseen. Valtioneuvosto pitääkin tärkeänä, että komissio antaa asiasta täydentävän delegoidun säädösehdotuksen viivytyksettä.

Suomen EU-vaikuttamisessa on lisäksi syytä kiinnittää huomiota siihen, että komission asiantuntijatyöryhmän on määrä valmistella tänä vuonna kriteeristöehdotus taksonomian muiden ympäristötavoitteiden osalta. Ryhmän väliraportti sisältää muun muassa luonnon monimuotoisuutta koskevat kriteerit metsätaloudelle. Kriteereitä valmistelevassa työryhmässä on esitetty kohtuuttomia ja toteuttamiskelvottomia kirjauksia. Yksi esillä ollut vaatimus on jättää jopa 20 % talousmetsistä käytön ulkopuolelle.

Ehdotuksen monimuotoisuuskriteerit ovat metsätaloudelle huomattavan tiukat ja yksityiskohtaiset. Ehdotuksen tieteellisen taustan syvällinen analyysi on osoittanut, että kriteeristö on laadittu hyvin kapeasta ja yksipuolisesta näkökulmasta. Kriteeristön soveltuvuutta käytäntöön ei ole arvioitu lainkaan eikä myöskään vaikutuksia metsätalouden harjoittamiseen. Näin ollen uusi kriteeristö ei ole hyödynnettävissä kestävän rahoituksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kestävän rahoituksen sääntely ja sen keskeisenä työkaluna toimiva EU-taksonomia ovat metsäteollisuudelle tärkeitä kokonaisuuksia. Suomalainen metsäteollisuus tarjoaa ratkaisuja sääntelyn ympäristötavoitteisiin ja uskoo, että kestävien investointien saaminen liikkeelle on tärkeä päämäärä.

Komission mukaan esimerkiksi vuoden 2030 päästövähennystavoitteet edellyttävät 350 miljardin euron vuosittaista lisärahoitusta energiajärjestelmiin seuraavan vuosikymmenen ajan. Lisäksi muihin ympäristötavoitteisiin tarvittaisiin rahoitusta 130 miljardia euroa vuosittain. Näihin tavoitteisiin ei päästä ilman ennustettavaa, yrityksiä investointeihin houkuttelevaa toimintaympäristöä.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja